

lesarabrøv

Gevið útflytarum rúmari ræsur!

Tað fløvaði at lesa greinina hjá Tormóði Dahl um sölupolitik. Boðskapurin var greiður.

Almennu myndugleikarnir skulu vera varnir við at koma við harraboðum, og skulu geva útflytarvinnuni frið at finna seg tilrættis á marknaðinum.

Uppskotið hjá landsstýrinum um at leggja útflytarar, og at seta treytir fyri eiginpeningi hjá útflytarfyrirtekum, er einstandandi uppá ymiskar mátar.

Fyri tað fyrsta er tað tekin um, at tað lobbyvirksemi, sum fer fram aftan politisku leiktjóldini, hevur fingið landsstýri at halda, at ruðuleiki valdar á útflytarvinnu, og at tað ti er neyðugt at bremsa «smáu útflytarvinnu».

Undir fyrstu viðgerð í lögtinginum var jánkalsligt við argumentum. Fyrrverandi fiskasolestjórin ferdi fram, at vit í prinsippinum høvdu 47.000 útflytarar í Føroyum. Og orsøkin er, at vit ikki hava eina lóg um útflyting.

T.v.s. at flokkurin fyri teir sokallaðu svornu liberalistarnar heldur, at vit hava 47.000 útflytarar í Føroyum, tí at hesir betritvandan kalar ikki hava sett kvotu á hvussu nógvir hesir skulu vera. Um vit leggja politikkin tilrættis eftir hesum hugunarhættinum, hvar enda vit so??

Ti um vit teoretiskt hava 47.000 útflytarar, so hava vit eisini teoretiskt 47.000 bilhandlarar, 47.000 keypmenn, 47.000 sjúkrasýstrar, 47.000 heilsølar, 47.000 bakarar, 47.000 lærarar o.s.fr., tí at lögtingið ikki í síni betritvitan hevur löggið um, hvussu nógvir hesir skulu vera.

Einstakar oddagreinar í

Sosialinum hava eisini roynt at bera í bótufloka fyri hesum uppskoti, so her er vent í holuni. Sagt hevur verið, at tað at útflyta má vera meira enn at tosa í telefon og eiga eitt telefax, sum um ikki øll eru greið yvir hetta.

Men teir gloyma, at øll verða ikki útflytarar, bert tí at tey eiga telefon og telefax, líka so litið sum «vandi er fyri», at øll verða rithøvundar, bert tí at tey eiga pappir og blýant.

Samstundis sum landsstýri legði hetta uppskot fram, bleiv sagt í viðmerkingunum, at kaos valdaði á útflytarvinnu.

Litla viku seinni upplýsti okkara størsta útflytarvinnufyrirteki, at teirra partur av samlaða útflytarvinnu fyrsta kvartal í 91 var 82%.

Hvar bleiv kaos nú av? Við at seta lógir úr gildi, sum forða vinnuni at virka undir javnbjóðis treytum, fáa vit nátturligu marknaðarkreftirnar aftur at virka. Tað er einasti vegur fram.

Lögtingið eigur at seta lógir úr gildi, og í teimum fáu forðum tað er neyðugt, seta lógir í gildi, sum skapa fyrirtreytir fyri eini friari kapping.

Telefonuppbóðssølan er eitt risalop rætta vegin.

Orsøkin til at skip og virki eru tengd saman í ávisum forum, er at virkini hava keypt fisk til minstuprisir samstundis sum tey eru fódrað við stundning. Tað ráddi um at keypa sær atgongd til veiðuloyvi. Prísurin hevði ongan týðning orsakað av slanguni í landskassan.

Tá ið landsið brúkar 100 tals milliónir fyri at keypa skip úr flotanum, og so stutt avmarkar atgongdina hjá ávisum virkjum til at keypa fisk, so mugu

hesi krevja, at tey fáa atgongd til tilfeingi, við at fáa høvi til at bjóða uppá fiskin hjá øllum skipum á jøvnum fœti við onnur virki.

Landsstýrið vil minka um veiðuorkuna við at keypa skip úr flotanum. Ti mugu teir syrgja fyri at gera eina fylgilóg, sum noyðir øll skip um uppboðssølu, so øll virki fáa javnbjóðis møguleikar til at bjóða uppá fiskin.

Ti tað er bláoygt at halda, at virki, sum eiga skip, verða tey fyrstu til at bjóða um upphøggingarstuðul.

Á útflytarvinnu hava vit eitt lutafelag, sum á sama hátt keypir sær sölurættin til allan fiskin aðrenn hann kemur upp á land. Hetta verður gjørt við at reka bankavirksemi, og við sáttmálum at binda virkini til at selja 100% av síni framleiðslu ígjøgnum hetta felag.

Hetta er ikki ein atfinning, men hetta er ein veruleiki.

Sum Rockefeller segði á sinni, tá hann legði hvørja bensinstøð í USA undir seg, at tað stendur einum og hvørjum frítt at vera við ella lata vera, soleiðis sigur hetta lutafelag.

Frælsa USA legði uppi, og gjørdi tær víðagitnu anti-trust lógirnar, sum byttu feløginu sundur, tí at vandi var fyri monopolstøðu.

Vit hava fyribils svarað aftur við at seta treytir til teir smáu útflytararnar, sum royna at fóta sær innanfyrir hetta 20% markið.

Uppskotið hjá landsstýrinum um at knokkroyta smáu útflytararnar minnir ikki sørt um mammuna, sum á sinni segði við sonin. «Tú sleppur ikki úti, fyrr enn tú dugir at svimja», veltandi, at hetta ikki er

møguligt.

Eitt flakavirki ella eitt alibrúk hava ikki loyvi til at gera ein góðan handil, uttan at vandi er fyri, at teir missa alt fyri borð frá degi til annan, um teir verða uppdagaðir.

Tað kann ikki vera rætt. Flakavirki og alibrúkini hava ymiskan tørv. Eitt virki stendur í 30 milliónum, meðan annað stendur í 10 mill. Hesi hava ymiskan tørv á hvussu teirra fiskur skal avsetast, sum tað er trupult at taka hædd fyri í einum centralt stýrdum söluvirksemi.

Ti má marknaðarnevndin broyta landsstýrisuppskotið soleiðis, at eitt mark verður sett fyri hvussu nógv ein sölufyrirteki kann binda eina framleiðandi fyrirteki at sær.

T.d. við at siga, at tað ikki er loyvt at binda ein framleiðara til at selja meira enn 50% av síni framleiðslu ígjøgnum ávísu fyrirteki, men at hesin gott kann gera tað, um prísurin hjá hesi fyrirteki er betri enn prísurin hjá øðrum útflytarum.

Hetta vildi ikki verið at gripa inn í fría iniciativ, men hetta vildi verið ein máti at javnstillað eitt 40 ára forspring, har umvegis stundningur hevur hildið skipanini uppi.

Samanlagt vildi hetta fært við sær, at vit finga eina meira dymamiska útflytarvinnu, og tað er púra vist, at fólkini og leiðslan á okkara størstu útflytarvinnu onki høvdu havt imóti eini tilikari broyting.

Men tað er nú einaferð ikki teirra uppgáva at broyta verandi skipan. Tað mugu politikarnir gera við eini avtøkulóg.

Liberalist

»Eg dámi« !?

Í teiginum »Vikan ið fór« 30. april skrivur blaðmaðurin m.a.: »Føroyski lesarin hevði dámt« at bløðini vórðu borin út haldagidar.

Vónandi varð hatta skrivað í skundi. Ti skrivaði hann hatta í fullum álvara, so má talat at!

Gott í teg, blaðmaðurin: far tú ikki eisini og fôr hasa málspillum inn! »Eg dámi« rokna flestoll fyri barnamál. »Dámar« tekur hvørjumfall — eisini í talumálum. Hetta eiga vit at halda fast við. Føroyskt verður hvorki vakari ella meira »nútimans« av, at vit missa bændingarnar.

Røddir hava verið frammi um, at vit eiga at slaka m.a. við hasari máliskuni. »Eg dámi« skal eistast at vera meira nútimans.

Øll mál broytast. Rætt er tað. Men hatta er skeivur máti at »nútimansgera« málið! Gamla hugsanin, at »nútiðar-føroyskt« skal líkjast so nógv donskum sum gjørligt. Hetta kemst av, at vit bert hyggja í ein landsynning uttan at geva okkum far um hini norðurlandsku málini. Trælir eru vit.

Dugi ikki at skilja, hvi

Útiseti

Amnesty International Føroya deild

Tað er minst líka stór synd í teimum børnum — her hjá okkum — sum verða happað í skúlanum av tí, at húsin hjá foreldrunum eru farin á tvang, sum tað er hjá teimum, sum Amnesty International Føroya Deild verjur uttanlands. Tit, sum kunnu ávirka hatta, tað verið seg blaðstjórin á Dimmalætting (Tað seriosa blaðið, sum

tað einasta, sum setir navn á), advokatskrivstovurnar o.o. — haldið uppat við hesum. Samfelagið er so litið!

EINAFAERD ENN!!!! Tað skuldi verið nokk við matr. nr. — minst líka effektivt. Tey, sum hava áhuga at keypa, kunnu fáa navn við á viðkomandi.

Føroyingur

Óli Jacobsen

Javnaðarflokkurin og fakfeløgin

Havi við undran lisið formanfrágreiðingina til landsfundin hjá javnaðarflokkinum.

M.a. skilt á Atla, at hann er stoyttur inn á fakfeløgin, tí tey halda javnaðarflokkin reka reinan folkaflokkspolitik. Hetta kann Atli als ikki góttaka, tí »umboð fyri tey størstu fakfeløgin vóru kunnað um samráðingargongd-

ina...»

Nú veit eg ikki um fiskimannafelagið í hesum sambandi verður roknað sum eitt stórt fakfelag, men undirritaði er ikki kunnaður um nakra samráðingargongd. Har hevur heldur ikki verið nakað at kunna um. Sum kunnugt vórðu áhugamálini hjá fiskimonnum og fiskivinnu avreidd til ta mest in-

kompetentu umsiting, sum yvirhøvur kundi hugsast. Hin vegin royndi eg sjálvur at kunna javnaðarflokkin um tey mál, har fiskimenn og felag teirra høvdu áhugamál. Men henda kunning hendi fyri deyvum oyrum. Úrslitið var m.a., at einasti parturin av fiskivinnulóg-gávuni hjá farna landsstýri, sum stendur eftir,

eru tey tiltøk, sum settu vinnufeløgin uttanfyri alla ávirkan.

Tann politikkur, sum verður rikin móttvegis m.a. fiskimannafelagnum, er reinur fólkaflokkspolitikur, um ikki tað sum verri er. Sum áður greitt frá í bløðunum bakkar landsstýrið ikki fyri beinleiðis lógarbroti fyri at sjikanera t.d. fiskimanna-

felagið. Og tá er enntá ikki alt komið fram enn.

Tá Atli tosar um, at »nú ræður um solidaritet millum politisku og fakligu arbeiðararersluna«, er bert at siga, at »politisk arbeiðararersla« eksisterar ikki í Føroyum.

Besta prógv við fyri hes-

um er tað sjálvrættvisi, sum Atli Dam førir seg fram við. Heldur javnaðarflokkurin seg vera á rættari leið, kann undirritaði sum fakfelagsmaður bert siga, at haðani er einki at heinta.